

Behovsbedömning

Detaljplan för verksamhet på kvarteret
Jönköpings Tändsticksfabrik 1. m.fl.

Område Väster, Jönköpings kommun

Bedömning av miljöpåverkan

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB för planer och program) enligt PBL 5:10 och MB 6:11-18 skall upprättas om kommande detaljplaners genomförande kan antas medförande en betydande miljöpåverkan. För att klarlägga om planen kan innebära en betydande miljöpåverkan behöver en s.k. behovsbedömning göras. Fördjupat beslutsunderlag återfinns i plan- och genomförandebeskrivningen under rubriken ”Konsekvensbeskrivning”.

Platsens förutsättningar

Tändsticksområdet ligger i centrala Jönköping, väster om Jönköpings centralstation och avgränsas av Järnvägsgatan i norr, Västra Storgatan i söder, Vättergränd i väster samt fastigheten Väster 1:16 i öster. Planområdet uppgår till ca 26400 m² och omfattar fastigheterna Tändsticksfabrik 1 samt del av fastigheten Väster 1:1.

De flesta uteplatser inom planområdet består huvudsakligen av hårda ytor. I närheten av planområdet ligger grönområden men någon stark förbindelse mellan planområdet och dessa rekreativsområden saknas. Topografin inom området lutar generellt i en nordlig riktning mot Vättern. I den östligaste delen sluttar området i anslutning till Brånebacken tydligt mot nordost. Markytan består av asfalt och stensättningar.

Planens styrande egenskaper

Tändsticksområdet är en del av riksintresset för kulturmiljö för Jönköpings stad och ett syfte med detaljplanen är att säkerställa dess befintliga kulturhistoriska värden.

Planområdet ligger inom riskzon för transport av farligt gods från järnvägen.

Strandskydd gäller för den norra delen av planområdet men det upphäves på grund av att marken är redan ianspråktagen samt separeras från stranden genom väg och järnväg.

Planens tänkbara effekter

Planförslaget bedöms inte ha någon betydande miljöpåverkan.

Mål för hållbar utveckling

Planförslaget tar hänsyn till relevanta mål och delmål i de nationella miljömålen och i kommunens lokala Agenda 21-dokument.

Miljömål ”begränsad klimatpåverkan”

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.”

Planen föreslår en marginell förtätning i stadskärnan vilket innebär en marginell klimatpåverkan. All exploatering av mark innebär en negativ påverkan på klimatet men det är ett behov som inte kan undvikas. Att placera exploateringen inom redan bebyggd miljö enligt planförslaget, innebär att den negativa klimatpåverkan kan minskas.

Miljömål Frisk luft

”Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.”

Planförslaget bidrar till detta mål genom uppförande av park och plantering. Att anlägga cykelstråk erbjuder en möjlighet för hållbart resande och bidrar till målet gällande frisk luft.

Att möjliggöra för fler bostäder innebär en ökning i trafikmängd vilket innebär negativ påverkan på luftkvalitet. Påverkan är dock mindre då exploatering föreslås inom redan bebyggd miljö med befintlig infrastruktur.

Miljömål Giftfri miljö

”Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.”

Planförslaget reglerar markanvändning från industri till verksamheter och bostäder vilket innebär en mycket mindre risk för föroreningar. Vid sanering av marken kan även kvarstående markföroreningar från tidigare industriverksamhet tas bort. Detta minskar även risken för förorening av grundvattnet.

Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet

”Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.”

”Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.”

Planförslaget bidrar till miljömålen gällande sjöar och grundvatten genom att effektivisera dagvattenhanteringen. Uppsamling och filtrering av dagvatten på det föreslagna sättet hindrar att kvarstående markföroreningar från tidigare industriverksamhet ska transporteras till grundvattnet. Recipienten är ytvattenförekomsten och dricksvattentäkten Vättern, vilken är klassificerad som känslig och har en lång omsättningstid.

God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Riktlinjer gällande god bebyggd miljö är ständigt närvarande i detaljplanarbetet. Planförslaget bidrar till målet god bebyggd miljö genom att skydda och bevara en särskilt värdefull kulturhistorisk miljö. Vid planering av bostäder har hänsyn tagits till Boverkets riktlinjer gällande lämplig boendemiljö, såsom gröna områden och rekreationsmöjlighet, hälsa och säkerhet, tillgänglighet, servis och dylikt.

Sammanvägd behovsbedömning

Omgivningsförutsättningarna och den påverkan detaljplanen bedöms innebära på miljön redovisas i planbeskrivningen under rubriken ”Planens konsekvenser” samt sammanfattas ovan. Kommunen bedömer utifrån dagens värderingar och kunskapsnivå att genomförandet av planförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan i den betydelse som avses i PBL. Därmed behöver en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt Miljöbalken inte upprättas.

Miljöfrågor integreras i detaljplaneprocessen genom att relevanta problem redovisas i planbeskrivningen och dess konsekvensbeskrivning. Detaljplane-processen innebär att berörd allmänhet, föreningar och myndigheter får insyn och påverkansmöjlighet vid flera tillfällen under ärendets gång. Hur synpunkterna beaktas sammanfattas i ordinarie samrådsredogörelser och utlåtanden. I detaljplaneprocessen är ambitionen att minimera projektets negativa påverkan på miljön. Eventuella behov av skyddsåtgärder föreskrivs som planbestämmelser eller i avtal och följs upp i bygglovet.

Behovsbedömning

Påverkan på miljö och människors hälsa bedöms utifrån två perspektiv; planens påverkan på omgivningen och omgivningens påverkan på planen

Del 1 - MKB			
	Ja	Nej	Kommentarer
MKB			
Kommer planen att innehålla verksamheter som finns redovisade i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar, bilaga 3?		X	
Kommer planen att medge sådan verksamhet eller åtgärd som finns redovisad i PBL 4 kap. 34 §?		X	
Påverkar planen Natura 2000-område enligt MB 7 kap. 28, 28 a §?		X	

Del 2 - Riksintressen *MB 3, 4 kap.			
	Påverkan		Kommentarer
	Berörs ej	Berörs	
Planen får inte påverka riksintressen negativt, och om så sker krävs åtgärder			
Riksintressen			
Naturvård	X		
Vättern med öar och strandområden	X		Mark inom strandskydd - ianspråktagen
Rörligt friluftsliv	X		
Kulturmiljövård		X	Särskilda skydds- och varsamhetsbestämmelser införs.
Natura 2000	X		
Vindbruk	X		
Yrkesfiske	X		
Totalförsvaret	X		
Väg	X		
Flygplats	X		
Järnväg	X		
Värdefulla ämnen och material	X		
Vattenförsörjning	X		

Del 3 - Omgivning					
	Berörs ej	Berörs			Kommentarer
		Positivt	Negativt	Betydande	
Natur					
Växt- och djurliv, rödlistade arter	X				
Skyddsvärda träd		X			Ett träd inom planområdet skyddas.
Åkermark och skogsmark	X				
Annat	X				
Vatten					
Vattenverksamhet, enligt MB 11 kap. 3 §	X				
Dagvatten		X			Dagvattenutredning finns som bilaga till planen.
Grundvatten	X				
Ytvatten	X				
Dricksvattentäkt	X				
Annat	X				
Hälsa och säkerhet					
Föroreningar i luft, mark och vatten	X				
Buller och vibration			X		Ny bostad exponeras av trafikbuller, men klarar gränsvärden.
Trafik	X				
Farligt gods	X				
Översvämning	X				
Risk för erosion, sedimentation, ras och skred	X				
Miljö- och hälsofarliga ämnen	X				
Radon	X				
Djurhållning	X				
Strålning	X				

Kraftledningar	X				Teknikhuset och tillhörande ledningar kan finnas kvar så länge som behovet finns.
Brand	X				
Explosion	X				
Ljus	X				
Skuggor	X				
Lukt	X				
Avfall, återvinning		X			Förslag för förbättring av avfallshantering enligt planen.
Energiförsörjning	X				
Störningar under byggtiden	X				
Annat	X				
Kulturmiljö, stads- och landskapsbild					
Fornlämning, byggnadsminne		X			Skyddsbestämmelser för kulturvärden
Stads- och landskapsbild	X				
Annat					
Motstående eller gemensamma intressen					
Motstridiga intressen i planen	X				
Mellankommunala intressen	X				

Del 4 - Kommunala styrdokument			
	Förenligt	Ej förenligt	Kommentarer
Kommunala styrdokument			
Översiktsplan	X		
Grönstrukturplan			Berör inte grönstrukturplan.
Naturvårdsprogram			Berör inte naturvårdsprogram.
Östra Vätterbranternas naturvärden			
Program för hållbar utveckling - Miljö (miljökvalitetsnormer, miljömål, Agenda 21) se mer information i Bilaga 1.	X		
Planprogram			
Planförstudier	X		
Gällande detaljplan		X	Planförslaget syftar till att ändra nuvarande reglering av industimark till mer blandad stadsbebyggelse.
Program för Jönköpings landsbygder			
Kulturhistorisk utredning och förslag till bevarandeprogram	X		
Ålborgåtaganden	X		
Program för anpassningar till klimatförändringar	X		
Haltkartor för luft Jönköping			
Plan för dagvattenhantering	X		
Dagvatten - policy och handlingsplan	X		
Annat			

Del 5 - Områdesskydd			
	Påverkan		Kommentarer
	Berörs ej	Berörs	
Skydd av områden enligt MB 7 kap.			
Naturreservat	X		
Kulturresevat		X	
Naturminne	X		
Biotopskyddsområde	X		
Djur- och växtskyddsområde	X		
Strandskyddsområde		X	Området är ianspråktaget före strandskyddets införande och väl åtskilt från strand genom väg, järnväg och gångväg, vilket utgör särskilt skäl för dispens enligt Miljöbalken 12 kap 18c § 2 pkt.
Miljöskyddsområde	X		
Vattenskyddsområde	X		
Annat			

Del 6 - Sammanvägd bedömning			
	Ja	Nej	Kommentarer
Sammanvägd bedömning av planens miljöpåverkan			
Är bedömningen av effekterna av stor osäkerhet?		X	
Är effekterna varaktiga eller oåterkalleliga?		X	
			Kommentarer
Planens sammantagna miljöpåverkan		X	
Åtgärder i planen som förhindrar eller motverkar miljöpåverkan		X	

Övriga konsekvenser

Del 1 - Övriga konsekvenser					
	Berörs ej	Berörs			Kommentarer
		Positivt	Negativt	Betydande	
Övriga konsekvenser					
Barnkonventionen	X				
Jämställdhet	X				
Trygghet, säkerhet		X			Ökad mångfald i markanvändning väntas medföra ökad trygghet.
Tillgänglighet		X			Vid förändringar ska anpassning ske.
Ekonomiska konsekvenser, "planskada"	X				

Bilaga 1

Mål för hållbar utveckling (Agenda 21)					
	Berörs ej	Berörs			Kommentarer
		Positivt	Negativt	Betydande	
Mål för hållbar utveckling					
1. Begränsad klimatpåverkan: Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig	X				
2. Frisk luft: Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.	X				Inte inom riskzon för luftförorening.
3. Bara naturlig försurning: De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.	X				
4. Gifrfri miljö: Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.					Kommentar Ifall det blir aktuellt med markåtgärder då kan de delar av marken som är förorenad efter tidigare fabriksverksamheten saneras. På detta sätt ha positivt påverkan.
5. Skyddande ozonskikt: Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.	X				
6. Säker strålmiljö: Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.	X				Se Del 3 - rubrik Hälsa och säkerhet

7. Ingen övergödning: Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.	Kommentar				Ifall det blir aktuellt med markåtgärder då kan de delar av marken som är förorenad efter tidigare fabriksverksamheten saneras. På detta sätt ha positiv påverkan.
8. Levande sjöar och vattendrag: Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.	Kommentar				Ifall det blir aktuellt med markåtgärder då kan även dagvattenhanteringssystemet förnyas och genom infiltrering av dagvattnet kan planen ha positiv påverkan.
9. Grundvatten av god kvalitet: Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.	Kommentar				Ifall det blir aktuellt med markåtgärder då kan även dagvattenhanteringssystemet förnyas och genom infiltrering av dagvattnet kan planen ha positiv påverkan.
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård: Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.	X				
11. Myllrande våtmarker: Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.	X				Se Del 3 - rubrik Natur
12. Levande skogar: Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas	X				Se Del 3 - rubrik Natur
13. Ett rikt odlingslandskap: Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.	X				Se Del 3 - rubrik Natur
14. Storslagen fjällmiljö: Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.	X				
15. God bebyggd miljö: Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.		X			Genom att skydda kulturhistoriskt värdefull miljö samt föreslå åtgärder gällande förbättring av boendemiljö.
16. Ett rikt växt- och djurliv: Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.	X				Se Del 3 - rubrik Natur